

Funktionsrätt Sveriges plattform för jämlik hälso- och sjukvård

Funktionsrätt Sveriges vision

Jämlik hälso- och sjukvård är en förutsättning för att människor med funktionsnedsättning ska kunna leva på lika villkor som andra. Alla människor, oavsett funktionsnedsättning eller var i landet man bor, ska ha tillgång till likvärdig hälso- och sjukvård, tandvård, habilitering och rehabilitering.

Ett samhälle för alla är ett samhälle där alla är delaktiga på lika villkor och möts med respekt, oavsett funktionsförmåga. Ett samhälle som tar tillvara allas olikheter är ett rikt samhälle.

Funktionsrätt Sveriges medlemsförbund har på ordförandemötet i mars 2013 enats om denna plattform, som ligger till grund för vårt fortsatta intressepolitiska arbete kring hälso- och sjukvård.

Utgångspunkter

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

”Konventionsstaterna erkänner att personer med funktionsnedsättning har rätt att åtnjuta bästa möjliga hälsa och utan diskriminering på grund av funktionsnedsättning. Konventionsstaterna ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster för personer med funktionsnedsättning med beaktande av jämställdhetsperspektivet, däribland hälsorelaterad rehabilitering.”
(Artikel 25 Hälsa)

Hälso- och sjukvårdslag (SFS 1982:763)

2§ Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

Vården skall ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård skall ges företräde till vården. (Lag 1997:142)

Så här ser det ut idag

Många faktorer samverkar till att hälso- och sjukvården inte är jämlik. Lagstiftningen ger landstingen stor frihet att utforma vården vilket leder till olika lösningar. Samma diagnos eller tillstånd kan behandlas olika beroende på bostadsort. Tillgången till specialister varierade stort över landet.

Det fattas nationella riktlinjer inom många viktiga områden och befintliga riktlinjer följs inte alltid. Det saknas helhetssyn i vården. Patientens hela livssituation vägs inte in vid val av behandling och ekonomin får ibland styra vilket läkemedel som skrivs ut. Bristande tillgänglighet kan medföra att patienter har svårt att ta del av vård och behandling.

Funktionsnedsättningar kan ta sig olika uttryck. Det kan handla om fysiska, psykiska eller intellektuella funktioner, att leva med kronisk sjukdom eller ha begränsad kommunikationsförmåga. Gemensamt för alla är att god vård är en förutsättning för ett bra och jämlikt liv. Så länge hälso- och sjukvården inte är jämlik, saknas grundläggande förutsättningar för att människor med funktionsnedsättning ska kunna leva på lika villkor som andra.

Så här vill vi ha det

Alla – oavsett funktionsnedsättning och bostadsort – har tillgång till god och likvärdig vård. Vården bygger på en helhetssyn och ett livslångt perspektiv. Utgångspunkten är hela människan och att var och en får vård utifrån sina behov. Barnperspektivet beaktas. Vårdgarantin fungerar lika över landet och de som har störst behov av vård prioriteras. All verksamhet, fysiska miljöer, information och kommunikation är tillgänglig för människor med funktionsnedsättning.

Övergripande verktyg

- Nationella, bindande dokument styr upp så att hälso- och sjukvård blir likvärdig oavsett landsting.
- Tillsynen är effektiv och kontinuerlig och följer upp att riktlinjerna följs.
- Brukarnas perspektiv återspeglas genom kontinuerliga och effektiva samråd med brukarorganisationerna.

Folkhälsa

- Folkhälsoarbetet fokuserar på att åtgärda funktionshindrande faktorer som bristande behandling, ekonomiskt otrygghet, bristande jämlikhet, tillgänglighet och diskriminering.

God vård

- Vården bygger på en helhetssyn med hela människan, inklusive tandvård, som utgångspunkt.
- Hög kompetens i primärvård och korta väntetider till specialistvård gör att varje patient får tidig diagnos.
- Vården erbjuder tillgång till de team som behövs utifrån funktionsnedsättningens art.

- Habilitering och rehabilitering liksom hjälpmedel ses som delar av vården och tillhandahålls vid behov under hela vårdkedjan.
- Patienter har rätt till mest effektiva behandling oavsett kostnad och bostadsort. Särskilt dyr behandling finansieras nationellt.
- Kvalitetsregister säkerställer vårdens kvalitet och utveckling och det finns ett enhetligt och tillgängligt journalsystem.
- Vårdens resurser är koncentrerade så att det går att ge samordnad och vid behov specialiserad vård.
- Övergången från barn- till vuxensjukvården för unga med funktionsnedsättning / kronisk sjukdom är en process. Tydliga riktlinjer anger hur ansvaret fördelas under hela processen.
- Det finns inga glapp i vårdkedjan vid byte av vårdnivå och huvudman oavsett om vårdinsatserna sker i kommunal, landstings eller privat regi.
- Vårdgivare ger personer som bedriver egenvård sådant stöd att

egenvården kan genomföras på ett säkert och fullgott sätt.

Patientens inflytande

- Patienten får information som ger god insikt i och förståelse av diagnos, behandlingsalternativ, behandlingsformer, hjälpmedel, läkemedel och biverkningar samt habilitering och rehabilitering. Informationen är alltid utformad utifrån individens förutsättningar.
- Möjligheter till second opinion erbjuds alltid.
- Patienten erbjuds vid behov psykosocialt stöd för att få förutsättningar för att förstå, acceptera och hantera diagnos, behandlingsformer och långsiktiga konsekvenser.
- En skriftlig vårdplan upprättas vid behov och då alltid gemensamt av läkare och patient. Planen revideras efterhand.
- En personlig vårdkontakt med uppdraget att följa patienten genom hela vårdkedjan ger kontinuitet.
- Brukarnas erfarenheter tas tillvara inför upphandlingar av läkemedel, hjälpmedel och förbrukningsartiklar.
- Egenremiss finns för att patienten själv ska kunna söka specialistvård.

Ekonomiska villkor

- Behandling i öppen och sluten vård liksom tandvård, läkemedel, och hjälpmedel omfattas av högkostnadsskydd. Samhället tar

fullt ansvar för att människor med funktionsnedsättning inte drabbas av merkostnader.

Utbildning och forskning

- Specialistutbildningar regleras så att utbildningsplatserna motsvarar behoven av specialistläkare över landet.
- All personal får utbildning i bemötandefrågor.
- Brukarperspektivet stärks i forskningen genom ökade anslag till klinisk forskning.
- Primärvårdens kunskapsutveckling säkerställs genom kontinuerliga och riktade insatser. Centrubildningar har en viktig roll genom att samla, utveckla och förmedla kunskap och forskning.

Läkemedel

- Apoteken tillhandahåller förskrivna läkemedel i första hand genom direktexpediering, och annars inom 24 timmar.
- Läkemedel är alltid förpackade och märkta så att patienten lätt känner igen sin medicin. Informationen är utformad för personer med nedsatt kognitiv förmåga.
- Ett läkemedel har samma namn och utseende oavsett tillverkare.
- All medicin som förskrivs ingår i läkemedelsförsäkringen som garanterar patienter ett godtagbart skydd.